

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 fnt 25 kr., fél évre 2 fnt 50 kr., egész évre 5 fnt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hírdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Ultimátum.

Az egymás udvaránál akreditált követel vagy rendkívüli meghatalmazott miniszterrel képviselt hatalmak, mikor valamely alattvalójukon, területükön vagy nemzetközi jogukon a másik hatalom vagy annak hatóságai vagy alattvalói részéről sérelem esik, rendszerint elégtételt követelnek ezért és felállítják annak feltételeit is azzal a kijelentéssel, hogy — különben nem cselekedvén az az illető hatalom, — visszavonják udvarától a követet, megszakítják vele a diplomáciai összeköttetést és aztán — onnan túl már csak az ágyúörgés, puskaropogás szava beszél, a szurony és kard szúrása, vágása nyomán patakzó vér csikarja ki a békés úton megtagadott elégtételt.

Ezt a példát csak az imént látuk magunk előtt az osztrák-magyar monarchia és Törökország közt felmerült merszinai esetben, nem csuda hát, hogy ez az esemény friss emlékezetében élvén még mindenkinek, róla vett mintát a szentesi ellenzék is, mikor a lapja f. évi 138-ik számában felállította a maga feltételeit, megszabta, mit követel — a megsértett jogrend és a megcsönkített képviselőtestületi tekintélynek helyreállítása fejében, különben nem cselekedvén akinek ez az ultimátum szól: kitor a legszenvedélye-

sebb háború, melyet pilátusi kézmódsás előz meg.

Az ultimátum az, hogy a f. hó 15-ki városi közgyűlésen történetekért két városi képviselő széksértési kereset alá vonassék és a törvény teljes szigorával bünhődjék, a polgármester pedig azonnal, habozás nélkül függesztesék fel az állásától.

Mit vétettek?

A képviselők egyike, miután előbb a legdurvábban megsértették, első felhevülésében nyomban visszavágta a sértést, de — el is hagyta, indulatának közvetlen hatása alatt a termet, s még azt sem hallhatta az éktelen zsvajban, vajon az ügyész tette ellene széksértési indítványt vagy nem?

A másik képviselő, kit a pártfelen és ezzel pártján és a képviselőlet méltóságán is ejtett durva sérelem vérig fellázított, szintén elhagyni készült a termet; már az ajtónál van, közben a polgármester már fel is függesztette 5 percre a tanácskozást, tehát a közgyűlés szünetelt, mikor a túlsó táborból, ismeretlen egyentől ismét súlyos sértés repül a felháborodásukban távozók felé, amire visszafordul a küszöbről és visszavágja: »az, aki mondta!«

A polgármesternek is nagy a bűne ebben az esetben, nem lelkiismerete és jogerzete nem tűrhette el azt, hogy valakit, — aki első felháborodásában a gyűlést elhagyta, távollé-

tében — megfosztva őt a reparáció jogától — elítéljenek, miután a nyugodt tanácskozás lehetetlen volt, újból felfüggesztette fél órára az ülést és megalázkodott, elküldeni azért a valakiért, megüzénvén neki, hogy jelenjék meg a közgyűlés színe előtt és hozza helyre a képviselőlet méltóságán ejtett csorbát vagy hallgassa meg — ha semmit jóvátenni nem akar — a széksértésért leendő elíteltését.

Valóban, nagy hát a vétükük: a két képviselőnek és a polgármesternek egyformán és ezt expialni, a felállított ultimátum szerint csak úgy lehetséges, ha a két képviselőt megfelelő és minél nagyobb summájú obulus megfizetésére ítélik, a polgármestert meg felfüggesztik az állásától.

Értjük a követelést, azt is halljuk, hogy ez ultimátum és hogy — ha e feltételek el nem fogadtatnának, — kitor a helyi közéleti háború. De azt már nem értjük és nem tudjuk, kihez, melyik nagyhatalomhoz van ez az ultimátum címezve?

A tanácshoz nem, mert az se az illető két képviselőt széksértésért meg nem birsághatja, sem a polgármestert állásától fel nem függesztheti. A fölöttes vármegyei hatósághoz se egészen, mert az végre még csak megcselekedhetné — a felháborodott kedélyek lecsillapítása okáért és hogy a háború elkerültessek — hogy a polgármestert felfüggeszse az állásától, de az már semmiképen se áll módjára

TARCA.

A Balaton ünnepe.

Irtá: Adorján Sándor.

(Vége.)

Tündérek munkájának látszott, amit pedig emberi szorgalom teremtett meg, — és már száz esztendővel ezelőtt ép úgy megteremthetett volna.

A villák épülésével Pápáról, Veszprémből, Keszthelyről tömérdek iparos és kertészcsalád telepedett le a kis, akkoráig jelentéktelen falvakba. A kertészet hihetetlen föllendülést vett. A filloxera által elpusztított szőlők újra kivirultak, a badacsonyi lejtőkön minden szüretkor csak úgy durrogott a sok puskalövés, tudatva, hogy ismét megtelt zamatos musttal egy hordó, meg ismét. Hajóácsok megtanultak finom angol csónakokat építeni jó magyar fából olesón, takarosan, minden villatulajdonosnak volt evezőse meg vitorlása is. Esténként, amikor már a szél elült a Balatonon, csak úgy csapkodott a sok evező a vizen, reggelénként a friss szellő a vitorlák sok ezrédt duzzasztotta meg — és röpitette mindenfelé, Faluszemestől Révfűlőpig, Fűredtől Boglárig . . .

Igy a zalaik, — és még igyebben. Mert a partjuk iszaposságot kotróhajókkal

mindenütt megszüntették, ahol a fürdőhelyeik voltak. Amióta a király a balatoni nagy szövetkezetnek ajándékozta a »Míramar« gőzöst, — mely a folségs család tengeri yachtjának gyönyörűen kicsinyített hű masolata volt, — azóta a főurak és a tőzse milliomosai még négy hajót ajándékoztak a szövetkezetnek, míg a praktikus zalaik a maguk hajóalapjából kotróhajókat vásárolhattak, és azzal tisztították meg a partjukat a sártól és az iszaptól, amely alatt a legtisztább és legtisztább kavicsréteget találtak. Azóta százsoros élvezet volt a fürdés, és Keszthelynek a padlásaira is jutna nyaraló, ha akarná.

A somogyiak sem maradtak el természetesen a nagy igyekvésben. Az ő homokos partjukat csak föl kellett jól használni és hozzáférhetővé tenni. Az állami kölcsönből tehát megteremtettek három nagy dolgot: óriási erdőket alkottak a partokon végig; az államosítás útján megteremtették a fővarossal a rendkívül gyors és olcsó közlekedést, és tömérdek apró és nagy hazát építettek mindenütt, olesón és egyszerűen, hogy egy évad alatt akár százezer fürdővendéget is láthattak el egyszerre. A ravasz Siófok azóta fölülré rendkívül elegáns kaszinóteppé alakította azt az ő régi, huszonöt éve épült palotáját, a közeli fenyeserdőbe épített nagy

tág népfogadót, a magaslatokon pedig ingyen telepet engedett át az újságíróknak. Ez a skriblernépség aztán folyton piszkálta a helyi bizottságot. Semmiféle mulasztás megtorlatlan, semmiféle hiány fölemlített nem maradt, úgy, hogy a bizottság örökös tevékenységre volt kényszerítve, — és dolgozott is. A régi csúf poros Siófokból alig maradt valami: olyan város lett belőle, akár Karlsbad, mert minden haza egy-egy takaros, olcsó kis fogadó.

Siófokot követte a többi: Boglár, Fonyód, Falu Szemes, Keszthely, mind kivétel nélkül.

S így emelkedett, fejlődött, lendült a Balaton annyira, hogy a yachtok ezrei hemzsegték tükörén, és a yacht-kormányosok között már annyi volt a munkára képtelen, de derék, a nyugalmat megérdemelt aggasztán, hogy menedékhelyet kellett a szamukra építeni. Az is meglelt amerikai gyorsasággal. A régi nyomonúságos jótékony műkedvelői előadások, az 50—100 fnt tisztajövedelmekkel és híres régi vasarikkal és lármáikkal rég kimentek a divatból: a balatoni bizottság egyszerűen kiadott egy felhívást a lapokban, és figyelmeztette a közönséget, hogy az összes balatonparti csónakdak előtt erre a célra ki van téve egy persely. Egy hét alatt együtt volt a százezer korona. A

ban, hogy a két képviselőt széksértésben marasztalja.

Ezek szerint egyetlen fórum van, melyhez az ultimátumot címzettnek tekinthetjük és ez — maga a képviselőtestület.

De ha így van: ki vegye e testületben tudomásul a hadüzenetet, a békefeltételek ultimátumát és ki indítványozzon határozathozatalt a feltételek dolgában?

Fogas kérdés, mert ezzel oda jutottunk el, hogy a képviselőtestület voltaképpen nem Szentos város közérdekének a megővéje, közügyeinek a maga teljes egészében együttes intézője, hanem két hadakozó fél gyülekező helye, melyek közül hol az egyik hol a másik, a viszonyok alakulásához képest — állapítja meg a béke feltételeit és közli azokat — ultimátumként — az ellentáborral.

Hogy miként lehetne ezt más módon értelmezni: véges elárnék fel fogni nem képes.

Egyet azonban tudunk és ez az, hogy az ultimátumot a kezét mosva harcra kész párt csak önmaga veheti tudomásul és annak szellemében is csak önmaga cselekedhetik.

Megindítványozhatja, ha akarja, a legközelebbi városi közgyűlésen a szóban levő két képviselő megbírságolását, meg a polgármesternek állásától leendő felfüggesztését és ha többségben van — ezeket keresztül is viheti.

Más kérdés, hogy ezzel a béke érdekében cselekszik-e? vagy hogy azért követnek-e sokat, — hogy engedhessenek?

Magyar gazdaságtár. Két éve történt az a nagy mezőgazdasági összeírás, melynek egyik legbecsebb eredménye a magyar »G a z d a c i m t á r« vaskos kötete, melyet az országos statisztikai hivatal az 1895-96 évi mezőgazdasági termelésre vonatkozó munkálattal egyidejűleg, most ad közre.

A statisztikai hivatal főleg az üzleti élet fejlődésével okolja meg a »G a z d a

Balaton olyan dúsgazdaggá tette az egész vidéket, és annyi gyönyörűséget és jót tett annyi millió emberrel, hogy az efféle intézmények, szünidei gyermektelepek, szinte önmaguktól támadtak, minden különösebb erőltetés szükségese nélkül.

Ezt az épületet avatták föl ma. Amikor a sífoki kaszinó nagy fődött sétánya alatt az óriási lakomázó asztal fejjén fölállott Tisza István, a miniszter, hogy a király és a kormány nevében tudtal adja mindenknek, hogy az épület, Magyarországon e n e m b e n az első, fölépült, és meghívta a jelenvoitakat, hogy az épület fölavatásánál legyenek jelen, eldördültek az udvözöló agyuk... hatalmas dördüléssel keresztulhasították a Balaton tiszta levegőjét, megcsapódtak a tihányi ormon, áthulámozottak a szigietü öböl magaslataira, onnan visszaverődtek...

Ágyüdörgés! Nagyszerü ágyüdörgés... Szétnézék fölriadva, hogy mi az? Hát csak ágyüdörgés. Néhány mozarat ott próbálgatnak a sífoki parton, amelynek a homokjában elaludtak, mert épen Istvan papja volt... De hát a Balaton? A nagyszerü jelen? ...alom!... Ah, csakalom? Csak álomom megelőzte egy kissé az eseményeket körülbelül 25 esztendővel — vagy talán százal?

c i m t á r« szükségét, előttünk fontosabb a másik, — az, hogy végre van egy hivatalos dolgozatunk, mely kimutatva a 100 holddal vagy annál többel bíró egyéneket, felel arra a kérdésre, kiké a magyar föld s így alapot nyujt igen jelentékeny közgazdasági következtésekre.

Sajnos, hogy az összehasonlítás alapja hiányzik. A multból nem rendelkezünk hasonló összeírásokkal. A B a r o s s Károly által pár év előtt kiadott nagy mű az utolsó kataszteri felvételekre támaszkodván, legfőlebb az utolsó évek fejlődését világítja meg, korábban pedig nem volt senki, aki e nagyfontosságú kérdéssel foglalkozni: érdemesnek tartotta volna.

A most megjelent mű a gazdaságilag külön kezelt birtokok föltüntetésére helyezte a főslyt. Ki van mutatva benne a gazdálkodó neve, a gazdaság terjedelme, művelés szerinti megosztása, valamint a tulajdonos is meg van nevezve. Végén ott találjuk a tulajdonosok betűsoros címjegyzékét is, amelyből össze lehet állítani: ki és mennyit bír.

A közzétett adatok számos kombinációnak nyujthatnak alapot. Ki lehet mutatni a bérbeadott birtokok számát és terjedelmét, az egyesek kezében csoportosuló birtokok nagyságát, a kisebb birtokok számát és a latifundiumokat. A munka jelentőségét tehát külön kiemelni nem szükséges s mi nagyon örülünk, hogy legalább ennyire elbirtunk jutni.

Az 1895—96. évi mezőgazdasági termelést föltüntető kötet már visszatekintést enged a multba. Az 1871-től kezdődő adatok azt mutatják, hogy az eke alá fogott terület folyton növekszik, az ugar pedig — az emelkedő gazdasági kultúrával kapcsolatosan. folyton apad.

Az összes — öföld volt 1871-ben 10.014 millió hektár; 1895-ben 11.929 millió hektár.

Az összes ugar volt 1871-ben 2.297 millió; 1895-ben 1.492 millió hektár.

Az összes bevetett területből kenyértermény alá volt fogva 1870-ben 45.18 százalék, 1895-ben 41.86 százalék.

A gabonatermelés tehát apadóban van. Ellenben emelkedtek a kapásnövények 24.53 százalékról 27.69 százalékra. Leghatározottabb az emelkedés a takarmány-növényeknél, 3.47 százalékról 25 év alatt 8.51 százalékra.

A marhatenyésztés fokozódó igényei ezt megfejtetik, a kereskedelmi növények apadó mivelése azonban nagy csapás azokra nézve, kik a mezőgazdasági válságok orvoslását ezektől remélték. Pedig e csökkenés állandó és nem is jelentéktelen, 1870-ben kereskedelmi növényeket az egész mivelt terület 2.75 százalékán természettek; 1895-ben csak 1.56 százalékán. Forrásunk ezt a csökkenést főleg a répatermelés megszorításának tudja be.

A szőlővel beültetett terület 1872-ben, hazánkban 357 ezer hektár volt; 1895-ben pedig csak 202,000. A hanyatlás okát részletezni nem szükséges. A fillokszerás szőlők területe 1893-ban érte el a maximumot és 55000 hektárt tett ki, azóta csökkent. A bormetést 1873-ban 3.763 ezer hektoliterre tették, 1896-ban pedig csak 1.445 ezer hektoliterre. Az ár 1893-ig, midőn átlag 20 krajcár volt literenként, — emelkedett; azután pedig a jobb termések, főleg pedig az olasz bor behozatala következtében folytonosan csökkent. Az új szőlőket 1896-ban, 40,000 hektárral mutatták ki.

Ezeket a jelentékenyebb adatokat óhajtottuk kiemelni a magyar »G a z d a c i m t á r«-ból. Bővebben belebecsátkozni ezek részletezésébe nem akarunk. A számok általában, a statisztika különösen nem áll nagy becsben az átlagos magyarnál. Mindamelllett legalább föltételeit ismerni kell mindazoknak, kik közügyeink intézésére befolyanak, mert ezek nélkül fogalommal birni fejlődésünk irányáról: lehetetlenség. Elég nagy baj, hogy ezek az adatok a nemzeti élet nem éppen jelentéktelen mozzanatait illetőleg ma nem állanak rendelkezésre. A mezőgazdasági statisztikában azonban sok jogos panasznak tesznek eleget az imént tárgyalt kötetben foglalt fölvilágosítások.

Iparpártolás a kereskedelem részéről.

Abból az alkalomból, hogy az országos ipartestület a hazai ipar fejlesztése céljából mozgalmat indított meg az érdekeltek körökben, nem lesz felesleges egy közleményre utalni, mely a Nemzet-ben 1884-ben, március 13-án, a keresk. csarnok által az iparpártolás érdekében felvetett kérdés alkalomból jelent meg és mely 14 év elteltével — a mi iparunka nézve elég szomorú — aktualitásából mitsem veszített. A közlemény így szólt:

A kereskedelmi csarnok nemzetgazdasági szakosztálya, a választmány megbízásából tárgyalás alá vette a választmány egyik tagja által felvetett azon kérdés, hogy a »kiállítás ügyében milyen intézkedések volnának teendők az iparpártolás érdekében.«

Nagy eszmecsere fejlődött ki ezen általánosságban odadobott kérdés felett, míg végre a szakosztály G e l l é r i Mór azon indítványát fogadta el, a mely így hangzott: »szóltassanak fel a kereskedők körélevt útján, hogy a hazai kisiparosoknál nagyobb méretű megrendeléseket tegyenek a célból, hogy a készítmények azután az illető iparosok által kiállíthatassanak és hogy a vidéken a kereskedelmi csarnok levelező tagjai, vagy egyéb organumai által hasonló mozgalom indíttassék.«

A szakosztály ülésén részt vett egyes kereskedők által szintén pártoltatott ezen határozatba ment eljárás, bár ók attól az ipar részére vajmi kevés eredményt vártak, mert szerintük a kereskedelem, önmagának rovására, a kisiparost nem támogathatja, a menyiben annak drágább gyártmányait az olcsóbb gyári gyártmány mellett nem vehetik és venni nem fogják.

Szerintünk ez nem egészen helyes, mert azt hisszük, hogy egy kis jóakarát és a »leben und leben lassen« elvnek követése mellett, épen a kereskedő, d e c s a k i s ö k é p e s a k i s i p a r t á r t o l n i, t á m o g a t n i é s e m l e n i s.

Kétségtelen, hogy témérdek kereskedelmi cikk van, amelyek épen úgy gyárilag, mint a kisipar által is készíttetnek, a különbség csak abban áll, hogy a gyárilag készített árú közvetítés által, azaz a kereskedelem útján, a kézműipari készítmény pedig úgy szólván kizárólag közvetlen jut a fogyasztóhoz, a mely, mint tudjuk, minden termelés és gyártásnak mozdító oka. Mellékesen itt csak azt jegyezzük meg, hogy a fogyasztásra ezen két-féle gyártás kevés haszonnal jár, mert a gyári gyártmány megdrágul a kereskedelmi közvetítés használatát. Igaz, hogy ennek a fogyasztás maga az oka, mert az iparosnál olcsóbban vehetne meg sok mindent, mint a kereskedőnél, de az emberi szokáshoz tartozik, hogy inkább veszi meg a kész tárgyat valamivel drágább áron, semhogy ő azt megrendelje, mintát és mustrát magának előbb keressen vagy csináltasson.

Hogy a kisiparos a kereskedelem részére, annak pártolása nélkül nem dolgozhatik, nagyon természetes, mert anyagi ereje rendszeren nem engedi meg neki, hogy több munkást alkalmazzon és nagyobb mennyiségű

munkát készítve, azt felhalmozza, mert joggal félhet, hogy a kereskedő azután neki, ki a készítményén nagyobb mennyiségben túl nem adhat, az árakat diktálni, azaz megszabni fogja. Tagadhatatlan pedig az is, hogy sok és épen a kézműipar által készített cikk mai napság is elsőbbséggel bír a gyári készítmény-nyel szemben.

Mind ezekből joggal következtethetjük, hogy a kisiparnak fejlődése és emelése lehetséges, miként azt is, hogy az csak a kereskedelem által létesíthető.

A kereskedők tehát rendkívüli érdemeiket szerzhették maguknak a hazai ipar felvirágzása körül, ha mindazon cikkekre nézve, melyek nagyobb mennyiségben a kisiparos által is készíthetők, az illető iparosokkal oly viszonyba lépnek, mint ezt Németországban a kereskedők a házipar faktoráival teszik, hogy azok által üzletük részére rendszeren és rendszerint dolgoztatnák.

A kereskedők részére ez még azon előny-nyel is járna, hogy az iparosok készítményeiket csak általuk adhatnák el és nekik kereskedelmi konkurenciát nem csinálnának; míg az iparosok, kik készítményeikre nézve biztos végre számíthatnak, műhelyüket mindinkább nagyobbitathatnak és oly kvalifikált munkásokkal láthatnák el, hogy a gépész gyorsaságot némileg pótolhatnak.

A készítmény azonban, miként a gyári munkással, úgy itt is, a műhely kiterjedéséhez képest, mindig olcsóbb-olcsóbb lehetne úgyannyira, hogy a kereskedelem részére nem sokkal kevesebb haszonnal járna. Elemen kereskedőnél és pedig a nagykereskedőket értve, a haszonnak másképpen sem kellene kevesebbnek lenni, mert a kézműipar által készített árukat a detailkereskedőknek vagy a városi kereskedőknek adhatnák el, hol az ilyen munkát jobban fizetik meg, mint a gyári munkát.

Hogy ezen sorokban kifejtett nézetünket példával igazoljuk, arra utalunk, hogy a norinbergi és rövidúri kereskedők például, kik üzletük természeténél fogva különféle ipar-szakba vágó cikkeket kereskednek, különféle iparosoknak állandó foglalkozást nyújthatnának.

Korántsem hiszünk, hogy a gyári gyártmányt mellőzhették, de azt állíthatjuk, hogy ott, hol a gyárból évenként például 10,000 tucat fésűt vesznek, az iparostól, a ki nekik dolgozik, a műhely nagyságához képest 1000 vagy 2000 tucatot vehetnének.

Igy lehetne ez az esztergályossal, az esernyő- és napernyőkészítéssel, a kefekötő, a gombkötő, paszományos, bádagos, osterkészítő, cipész és számos más iparággal is, a melyeket a kereskedő saját, valamint az ipar hasznára és javára támogatatna.

Nagyobb volna a kereskedő érdeme oly esetben, hol némely becsületes iparos egy segédmunkásnál többet nem alkalmazhat, mert anyagi viszonyai nem engedik meg, ha az olyan iparosnak készítményeire előleget adna, vagy a nyers terményt maga vásárolná be és csak a munkát fizetné meg.

Hogy ezzel karöltve egy másik fontos kérdés volna rendezendő, hogy t. i. gond fordíthatnák arra, miszerint az iparos kedvező hitelt élvezhessen, azt csak futólag érintjük, mivel ez alkalommal ezen kérdés megbeszélésére több tért alig nyerhetnénk.

Ujdonságok.

Szentos, 1897. november 25.

— **Személyi hir.** Vadnay Andor dr. főispán a f. hó 23-án, a déli vonattal, több napi fenttartózkodásra Budapestre utazott.

— **Vármegyel közgyűlés.** Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága a f. évi december hó 13-án tartja meg évnegyedes rendes téli közgyűlését. Ezt megelőzően fog üléseni az állandó választmány, hogy a közgyűlés elé kerülő ügyeket határozati javaslatlall ellássa.

— **Jóváhagyott határozat.** Csongrád-

vármegye törvényhatósági bizottságának azt a közgyűlési határozatát, mellyel — a köz-mivéldései alap terhére — a cirkevencai László gyermek-otthon céljaira 100 frtot szavaztak meg, a belügyminiszter jóváhagyta.

— **A tankerületi főigazgató Szentosen.** G é r e s y Kálmán Debrecen tankerületi főigazgató néhány napja Szentosen időzik, a szokásos inpekciót a szentesi állami főgimnáziumnál megtartandó. A vizsgálatot követni szokott tanári tanácskozás ma lesz a tankerületi főigazgató elnöklete alatt, aki aztán ma este, esetleg holnap reggel elúszik Szentosról.

— **Ármentesítő társulati gyűlések.** A körös-tisza-marosi ármentesítő társulat központi választmánya a f. hó 22-én, képviselöite pedig az ezt követő napon gyűlésezett a szomszédos H.-M.-Vásárhelyen. A központi választmányi ülés egyik jelentős határozata volt az, mellyel véglegesen megállapította, hogy a társulat kötelékébe tartozó tisztviselőknél miként, mely időtől számít a nyugdíjigénye. Így kimondatott, hogy a korábbi társulatoknál, mint p. a bökény-mindszentinél már alkalmazásban volt és érdemeik elismeréséül az egyesült társulatra átvett tisztviselőknél, kiknek nyugdíjigényét már ezen előző társulat elhatározta, azon időtől számít a nyugdíj-jogosultságuk, melyben ama előző társulat alkalmazásába beléptek; a kormánybiztosság által állandó alkalmazatására kinevezett tisztviselőké pedig ezen kinevezetésüktől, illetve az ennek alapján történt hivatalba lépésük idejétől. A másnapi közgyűlés csendben, zavartalanul folyt le. Az 1898. évi költségvetést, az előirányzat szerint elfogadták; aztán elhatározták, hogy a súlyos pénziacrés és a magas kamatlábra való tekintettel ezúttal nem veszik fel a korábbi rendkívüli közgyűlés által megszavazott 400000 frtos kölcsönt és felhatalmazták az elnökséget egy 100000 frtos ideiglenes kölcsön felvételére, mely annak idején, a 400000 frtos kölcsön igénybevételekor lesz visszafizetendő. Végül újból megválasztották az eddig volt elnököt és al-elnököt, valamint a közp. választmányt is, melybe új tagnak Kovács Sebestyén Aladár vásárhelyi nagybirtokos jutott be.

— **Vármegyel műtéptítés.** Bizony több éve már, hogy Csongrádvármegye, törvényhatósági köztul legforgalmasabb szakaszainak műttá kiépítése érdekében egy 600000 frtos kölcsön felvételét határozta el és az államépítészeti hivatalt e műttak építési terveinek és költségvetésének elkészítésére utasította. A hivatal csinált is terveket, de ezeket első ízben maga a várm. közigazgatási bizottság adta vissza — mint elhibázottakat — teljes átdolgozás végett, aztán meg, — mikor így átdolgozva felkerültek a kereskedelemügyi minisztériumhoz, onnan jöttek vissza azzal, hogy többféle módosításra szorulanak. A tervek készítése maga tehát két évnél többet vett igénybe és így nem csuda, ha mindmáig a kiépítettnél tervezett műttjainkból mindössze a szentesi átkelési szakaszon készült el egy kis próba-aszfaltosás, no meg, most hogy kiéptül Szegváron és Mindszenten egy-egy kis vasúthoz vivő szakaszcsocka. Most azonban nagy lépés történt a műttépítések tényleges foganatosítása felé. A kereskedelemügyi minisztériumtól ugyanis, — minden részletükben jóváhagyva leérkeztek a napokban a szentes-vásárhelyi és szeged-nagyvárad-i útszakaszok műttépítési tervei. Az előbbi szakaszon még decemberben megtartják a

közigazgatási bejárást, ha az idő engedi a szeged-nagyvárad-i szakaszon is és közvetlenül azután megteszik a szükséges intézkedéseket a műttépítés vállalatra adása érdekében.

— **Gazdasági szakelöládások.** Lapunk egyik előző számában hirt adtunk róla, hogy a földmivélsügyi miniszter a többek közt a csongrádvármegyei gazdasági egyesületet is felhívta a téli gazdasági szakelöládások meghonosítására, mely célból a miniszter úgy erkölcsi mint anyagi támogatását kilátásba helyezte az esetre, ha az egyesület az erre vonatkozó tervet és költségvetést hozzá felterjeszti. Az egyesület elnöksége, hogy magának ez ügyben némi tájékozódást szerezzen, bekerete a Temesvármegyei gazdasági egyesületnek ily irányú már kész tervét és költségvetését és számolva úgy a helyi viszonyokkal, valamint az itteni szükséglettel, ennek alapján a f. hó 22-ki bizottsági üléséből tett felterjesztést a gazdasági szakelöládások meghonosítása ügyében a miniszterhez.

— **A Dugonics-társaságból.** Szegednek ez a számottevő irodalmi társasága, a f. hó 21-ki felolvasó ülése alkalmából, — mint rendszeren — választásokat, előkelő közönséget gyűjtött be az ottani városi széképület díszes nagytermébe. A tágas terem ülőhelyei és karzata egészen megteltek, lent jobbra és fölé, fent férfiakkal és ez a lelkes közönség feszült érdeklődéssel hallgatta a társaság felolvasóit, kik közt ezúttal érdekes vendég is volt. A b o n y i Lajos, az örökifjú kedélyű veterán népies író, aki szegedi vonatkozású korrajzának: »Olasz foglyok a szegedi várban.« kiténő felolvasásával bilincselte le és ragadta végül alig szünni akaró tappra hallgatóságát. Kívüli felolvasatok még: P a l o t á s Faustin, a társaság rendes tagja, szintén nagy hatást kelteve és sok tapsot aratva, egy »Sámson« című népies zamatu elbeszélést és lapunk társ-szerkesztője, B á n f a l v i Lajos, aki szintén rendes tagja a társaságnak »K ö v e t s e g b e n« című humoros novelláját, mely derűre hangolta a díszes közönséget és sok meleg elismerést, tapsot hozott a felolvasónak.

— **Ezüst menyegző.** Szép családi ünnepet ül ma Budapesten W i n d i s h János szentesi birtokos, Csongrád vármegyei törvényhatósági bizotts. tag. Ma 25 éve ugyanis, hogy Szentesen házasságra lépett J u r e n á k Ilona úrhölgygyel, a tekintélyes Jurenák-család szeretetreméltó tagjával, kivel azóta zavartalan, boldog családi életet él. 25 éves házassági jubileumát ünnepli meg ma a köztisztviselőben álló házaspár gyermekei, rokoni körében és erre az ünnepségre utazott tegnap Budapestre a nejevel C i e a t r i c i s Lajos dr. vármegyei főjegyző is, aki a jubiléó házaspárnak veje.

— **Kamarai ülés.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara, a napokban tartotta meg első, teljes ülését saját új hajlékában. Ez ülésen — egyebek közt — beszámolt az elnökség a c s o n g r á d m e g y e i h á z i p a r i a k c i ó j e l e n s t á d i u m á r ó l; továbbá — utálván az ipar törvény általi a n o s r e v i z i ó j á n a k s z ü l k e s é g é r e, helyeselte véleményes jelentésében, az ezen törvény 50. §-ának módosítására szolgáló törvény-tervezetet, mivel az a szóban levő ipari érdekek megvédelmezésére alkalmas. Hogy miben állónak jelentette az elnökség a vármegyéinkbeli házipari akciót: a szűkszávú értesülés, melyet az ülésről kap-

tunk — nem ad róla felvilágosítást. Így csak saját legjobb tudásunk alapján mondhatjuk, hogy bizony nagyon a kezdet legkezdetén lehet ez a kérdés és — a bürokratikus rendszer mellett — évek telhetnek el, míg ez a fontos ügy a megvalósulásra megérkezik.

Felfüggesztett tisztviselő. Gálfi Sándor városi h. közpénztárost és adópenztári ellenőrt L. a k o s Imre dr. polgármester, a f. hó 22-én az ellene előző napon megjelent elővizsgálat alapján, — fizetésének egyharmadára történt redukálásával felfüggesztette az állásától s egyidejűleg ellene a fegyelmi eljárást is elrendelte. A közpénztári teendő elvégzésére a polgármester ideiglenesen P a p p László h. adóügyi tanácsnokot helyettesítette, kinek a közpénztárt a f. hó 23-án át is adták.

Tanostély. A zsidó-ifjúság teacéltéve, melyet a f. hó 23-án este tartottak meg a szegény sorsú iskolásokot segítő egyesület javára, a Kassza szálló nagytermében minden tekintetben kitűnően sikerült, mert nemcsak népes volt, tehát jövedelmet is hozott a jelzett emberbaráti célnak, hanem ezenfölül kedélyes és fesztelen is. A terített asztaloknál nem igen maradt hely üresen; elfoglalták azokat a résztvevők sokasága, kiknek sorában sok szép leány, asszony került. Asztalbontás után pedig a fiatalok táncnak eredt és járta kitartó jövedelmét, nem lankadó hével egészen kiválóan-kiviradig.

Elítélt szociálisták. Nem érve be az itthoni munkas-lázitással, F a r k a s Imre és B é k é s i Imre szentesi munkaszervezők nekieredtek a vándorpostolkodásnak és ezenközben Tisza-Foldvarra is el elrandultak, szerezni elvtársakat kártekony munkájuknak. Ott azonban alaposan rajtavestett a két munkasapostolt, mert a tisza-földvári főszojabíróóság — ahogy nevezte vette ottani lazító működésüknek, mindkettőt ellen megindította a törvényes eljárást és annak eredményeképpen úgy az egyik mint a másik apostolt 100—100 ffrt pénzbüntetésre ítélte el.

Dehanybevallás. A pénzügyminisztériumtól tegnap érkezett le a varmegyéhez a dohanybevallási határnapiok országszerte megállapított intézkedésre vonatkozó leirat. A csanyi dohanybevalló hivatal megszűnven létező, varmegyénkben ezután csak két helyen lesz dohanybevallás: Szegeden és Csongradon, még pedig mindkét bevalló hivatalnál a gyűjteményben, 1898. január 3-tól február 25-ig fogják a beszállított dohanyt a termelőktől bevallani.

Megaggett gyermek. Molnár Janos 3 éves fia, a szülei lakasan f. hó 22-én este kigyulladt petróleumlampa tüztől olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a f. hó 24-én, két napi szörnyű szenvedés után, sebéiben meghalt. A szülei gondatlanság áldozata lett hat a kis fia és a rendőrség, melynél az ügyről jelentést tettek, épp ezért at is tette az eset iratait a fenyítő bírósághoz.

Jószágszedelem. Míndszentem a szarvasmarha állományban kiütött a ragadós száj és körömfájás járványos veszedelme. A járványok hatóságilag is történt konstata-lása után a község határat hivatalosan zár alá vették.

Nagy verseny fejlődik ki manapság a fővárosi napilapok közt: szemleli és nyári-rök érdekes versenye. A magyar olvasó közönség, melynek száma a két utolsó évtized alatt szászorta nagyobb lett, csak előnyét élvez a példátlan versenynek: olvas, ítel és a legjobb-bat választja. Batran fővárosi a versenyt az olyan lap, mint a Pesti Hírlap, mely immár huszadik éve szolgálja a magyar közeposszaly és a magyar nép érdekeit, diadalra segítve a szabadelvűség világhódító eszméit, útját egyengetve az igazi demokrata gondolkozásnak a

nemzet mind szélesebb rétegeiben. Ezt tüzte ki feladatát husz év előtt s ehhez a program-mához rendületlenül hű maradt oly nehéz időkben is, mikor az ily magatartás áldozatokba és sok kockázatába került. Épen azt becsléli a liberalizmus e bátor előharcosában a művelt magyar olvasó közönség, mely a magyar sajtó 'erén páratlanul álló támogatásában részletti kedvenc lapját. A Pesti Hírlap oly irói gárdát egyesít maga körül, melyhez hasonlóval egy más lap sem dicsekedhetik. Elég legyen csak felemlíteni: Kenedi Géza (Quintus), ifj. Ábrányi Kornél, Balogh Pál, Bekics Gusztáv, Murai Károly, Tóth Béla, Kozma Andor (Koboz), Kóbor Tamás, Tömörkény István, Agai Adolf (Porzó), Gerő Ödön, Bede Józ, Vázsonyi Vilmos, Kálnay László, Krúdy Gyula stb., stb., elsőrendű publicisták, tárcá- és humoros karcolatírók nevéit. Nincs továbbá ma egyetlen oly lap sem, mely annyi kedvezményben részesítené olvasó közönségét. Minden előfizető teljes díjtalanul kapja meg karácsonyi ajándékul a Pesti Hírlap nagy képes naptárát, a legkitűnőbb szépirodalmi és közhasznú közleményekkel teli vaskos és díszes kiállítású kötetet, melynek az olvasó egész éven át veszi hasznát, s azonkívül minden előfizető minden hónapban ingyen kap egy egy kis csinos kiállítású jegyzéknaplót; a Párisi Divat című, hetenként megjelenő, pompás képekkel illusztrált divatlap pedig kedvezményben áron (negyedévre 1 ffrt) rendelheti meg. Maga a Pesti Hírlap is, bár ma kétségtelenül a legbővebb tartalmú lap (naponkint 20—24, vasárnapokon 32—40 oldal szöveggel jelenik meg) negyedévre csak 3 ffrt 50 kr., egy hóra pedig 1 ffrt 20 kr., mely összeg a Pesti Hírlap kiadóhivatalába (Budapest, V., Váci-körút 78. szám) címzendő.

Foulard selyemet 60 krtól 3 ffrt 35 krtig méterenként — japáni, kínai, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 ffrt 65 kr. méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszott sat. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szin- és mintázatalt s. a. t. a megrendelt árúkat postabér és vámentesen hához szállítva, valamint mintákat postafordultalá küldenek **Henneberg G.** (os. és k. udvari szállító) **selyem-gyárai Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik boldogul férjem, Kanász Nagy György f. hó 18-an végement temetésén résztvettek, különösen pedig Nagyságos Fekete Marton kir. tanácsos főigazgató úrnak és a körös-tisza marosi ármentesítő társulat szentesi tek. tisztviselőinek, kik testületileg jöttek el a ravatalhoz, hogy felejtetetlen halottamnak a végtisztességet megadják és ezzel banomatot enyhítsék, melyen meghatva mondom — ez után is — halás köszönetet.

Szentesen, 1897. novemb. 22-én.

Ö. v. Kanász Nagy Györgyné.

Irodalom.

Gyp. Pipiske hazasága. A modern irodalom komor és kínos problémáinak lelket elcsigázó pszichológiai fejtegetése közepett végre tavaszi fuvalomként üdítő, vonzó egyszerűségével elbajoló költészet. Az érett nő bölgyölődött lelki rejtelmeinek ezer-féle megvilágítása helyett egy fiatal lánybimbó nyilvánlázása, amelynek szűzies kelyhe egész büvös varázsában kibontakozik gyönyörködő szemünk előtt. Félíg gyermek még, de félíg már asszony, a gyermek artalan naivitásával és csokolni való édes pajzanságával az öntudatlanul szerelemre lobbant, minden ízében szenvedélyes nő fenfőlt érzelmevilágot egyesíti magában a kis Pipiske, Gyp. Mariage de Chiffone című híres művének hős nője, a ki bennünkett első perctől fogva lebilincsel és elbűvöl. Annyi költői zamat, annyi jászai friss kedélyesség, annyi aranyos humor és pajkosság arad ki e könyvből, hogy úgy éri az olvasó, mintha virággillat csapná meg fojtós nyomott atmosférához szokott érzékét. Valóban amolyan kis mezei vadvirág is a kis Pipiske, aki folytonosan hadilábon áll a nevelésigyes feszes, kimért, szük latókörü anyjával és egy vidéki városka

korlátolt felfogású társadalmával, melyből úgy kirí, mint a friss róza egy művirágcsokorból. Szerelmének története könny és mosoly között váltakozó, szenvedélyes fellobbanásból kacagó vidámságba átszapo mozzanatokban gazdag idilli, melynek derűs kifejtése azért oly jóleső, mert megszerettük ezt az enniváló aranyos kis teremtetét. Az olvasóközönség hálas lehet az Athenaeum kiadó társulat Olvasótárának, amiért Franciaország legszellemesebb íródjének e vonzó művével irodalmunkat az eredetinek szépségeit hiven visszaadó fordításban, melynek magyaroságáról úgy az érdeműs kiadócég ösmert ügybuzósága, mint a fordító, Csarhalmi Irén tolla kezeseedik, gazdagította. A két kötetes mű ára 1 ffrt.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Gabonatózása.

(Bpest, nov. 24.)

A négyhetes szárazság miatt gazdink mindenütt aggodalommal vannak eltelve, mert az ősziek napról-napra rosszabbul állanak. Ez volt az oka, hogy piacunknak külfölddel ellenkező volt az alakulása és a lanyha amerikai jelentésekkel szemben a készárúzet igen szilárd irányzatot követett. A vételkedés ma határozott javulást mutatott és ha a kínálat nagyobb, úgy nagy napiforgalomban lett volna részünk. Minthogy azonban a kínálat továbbra is mérsékeltlen fejlődött, így 5 krral magasabb árak mellett csak mintegy 18.000 métermazsa búza kelt el. Egy tétel oláh búzat kivéve, ma kizárólag magyar búzat vásároltak, melyben 13.20 ffrt volt a legmagasabb eladási ár. R o z s, a r p a csekély forgalmú cikkek voltak. Előbbi helyben 850 ffron, utóbbi 6.30 forinton kelt el. Z b a n a javult a vételkedv és mintegy 1000 mmsza forgalommal 6.27 és fél — 6.55 ffron fizettek. T e n g e r i ismét 10 krral magasabb. Az irányzat, úgy ó, mint új tengeriben szilárd. Ó tengeri ma 5—5.20 ffrt fiztetett.

Laplajudonos és felelős-szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC
Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Felhívás!

A szentesi izraelita hitközség adófizető tagjai tisztelettel felszólítottak, hogy adóhátralékaikat f. é. december hó 1-ig annál is inkább lefizetni el ne mulasszák, mert ellenesetben a f. é. december hó 12-én megtartandó rabbiválasztó nagygyűlésen szavazati joggal nem bírnak.

Szentes, 1897. nov. hó 22-én.

Az elnökség.

Dr. Hőgyes korszakos találmánya.

Asbest-talpbélés.

Nincs bőrkeményedés!
Nincs lábizzadás!
Nincs megfűlés!
Nincs semmiféle lábbaj!
Követeljük az
Asbest-talpbélést
cipzárseinktől
Felnőtteknek
35-45-ig 1.20
Gyermekeknek 20-34-ig .60
Dr. Hőgyes találmányát szabadalom véd minden országban. Bővebb felvilágosítást kérésre adunk.

Az „Első magyar asbestárú-gyár”
Budapest, VI. ker. Sziv utca 8. szám.
Kizárólagos elárúitók Szentesen: Kranz H. utóda és
Bányai József utóda cégek. 17—9